

Sygn. akt II Ca 580/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 sierpnia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Kielcach II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: **SSO Beata Piwko**

Sędziowie: **SSO Magdalena Bajor-Nadolska (spr.)**

SSO Anna Pać-Piętak

Protokolant: starszy protokolant sądowy Agnieszka Baran

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 4 sierpnia 2017 r. w Kielcach

sprawy z powództwa Skarbu Państwa - (...) Komendanta Wojewódzkiej Policji w R.

przeciwko M. K.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda od wyroku Sądu Rejonowego w Sandomierzu

z dnia 8 marca 2017 r., sygn. akt I C 584/14

I. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie II (drugim) w całości i zasądza od M. K. na rzecz Skarbu Państwa - (...) Komendanta Wojewódzkiej Policji w R. kwotę 2.040 (dwa tysiące czterdzieści) złotych

z odsetkami ustawowymi od 31 października 2013 roku do 31 grudnia 2015 roku i dalszymi ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty oraz w punkcie III (trzecim) w ten sposób, że kwotę 900 złotych zastępuje kwotą 1.200 (jeden tysiąc dwieście) złotych;

II. odrzuca apelację w pozostałej części;

III. zasądza od M. K. na rzecz Skarbu Państwa – (...) Komendanta Wojewódzkiej Policji w R. kwotę 450 (czteryście pięćdziesiąt) złotych tytułem kosztów postępowania apelacyjnego;

IV. nakazuje pobrać od M. K. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w S. kwotę 102 (sto dwa) złote tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

Sygn. akt II Ca 580/17

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 8 marca 2017 roku, sygn. akt I C 584/14, Sąd Rejonowy w Sandomierzu zasądził od M. K. na rzecz Skarbu Państwa – (...) Komendanta Wojewódzkiego Policji w R. kwotę 4.080 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 31

października 2013 roku do dnia zapłaty (pkt I), oddalając powództwo w pozostałej części (pkt II). Nadto Sąd zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 900 zł tytułem części kosztów procesu (pkt III) oraz odstąpił od obciążania pozwanej obowiązkiem uiszczenia wydatków na opinie biegłych oraz opłaty od pozwu (pkt IV). (k. 266)

Sąd Rejonowy ustalił, że w nocy z 8 na 9 kwietnia 2012 roku funkcjonariusz Policji K. C. pełnił służbę patrolową na terenie miasta T. wspólnie z D. M.. Podczas czynności służbowych związanych z interwencją domową M. K. zmuszała Policjantów do zaniechania podjętej czynności, kierowała do nich obraźliwe słowa, ponadto poprzez uderzenie rękami w górne części ciała i w twarz oraz uderzenie kolanem w krocze spowodowała u K. C. obrażenia ciała w postaci naciągnięcia więzadeł odcinka szyjnego kręgosłupa i skręcenia kolana prawego. Sąd Rejonowy w Tarnobrzegu wyrokiem z dnia 17 stycznia 2013 r., sygn. akt II K 951/12 uznał M. K. za winną popełnienia przestępstw z art. 224 §2 k.k., art. 157 §2 k.k. i art. 226 §1 k.k. W wyniku zachowania M. K., K. C. oprócz skręcenia kręgosłupa szyjnego doznał nadto skręcenia stawu kolanowego prawego. Doszło u niego do rozciągnięcia tkanek okołokręgosłupowych oraz do rozciągnięcia więzadeł i uszkodzenia rogu przedniego łąkotki przyśrodkowej w stawie kolanowym prawym. Wojewódzka Komisja Lekarska Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w R. w orzeczeniu z dnia 18 lipca 2012 r., Nr 196/O/12 stwierdziła łącznie 9% uszczerbku na jego zdrowiu w związku z wypadkiem w związku z służbą. Decyzjami z dnia 29 sierpnia 2012 r. i z dnia 6 września 2012 r. (...) Komendant Wojewódzkiej Policji w R. przyznał K. C. jednorazowe odszkodowanie w wysokości 6.120 złotych (680 zł za 1% uszczerbku), z tytułu uszczerbku na zdrowiu pozostającego w związku z służbą w Policji. Sąd Rejonowy ustalił jednak, że skręcenie stawu kolanowego prawego spowodowało 1% trwałego uszczerbku na zdrowiu K. C.. Dodatkowo z przyczyn neurologicznych trwały uszczerbek na jego zdrowiu wyniósł 5%. Pismami z dnia 27 marca 2013 r. i 23 kwietnia 2013 r. Wydział Finansów Komendy Wojewódzkiej Policji w R. wezwał pozwaną M. K. do zapłaty kwoty 6.120 zł.

Po dokonaniu powyższych ustaleń Sąd Rejonowy stwierdził, że powództwo w znacznej części zasługiwało na uwzględnienie. Powód wywodził swoje żądanie z przepisu art. 441 § 3 k.c. Możliwość zastosowania tego przepisu jako podstawy prawnej roszczenia Skarbu Państwa o zwrot świadczeń wypłaconych na podstawie ustawy z dnia 16 grudnia 1972 r. o odszkodowaniach przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku z służbą w Policji (Dz. U. Nr 53. poz. 345 ze zm.) skierowanego wobec sprawcy szkody została zaakceptowana w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 27 marca 2008 r. Przedmiotem świadczenia regresowego było odszkodowanie w łącznej kwocie 6.120 zł, jakie powód wypłacił poszkodowanemu funkcjonariuszowi K. C. za uszczerbek na zdrowiu doznany przez niego podczas pełnienia służby z 8 na 9 kwietnia 2012 r. na podstawie art. 5 ww. ustawy. Sąd Rejonowy uznał jednak, że nie jest bezwzględnie związany wysokością zgłoszonego roszczenia regresowego. Pozwana nie kwestionowała, że dopuściła się czynnej napaści na funkcjonariusza w związku z wykonywaniem przez niego czynności służbowych. Sąd wskazał, że na mocy art. 11 k.p.c. był związany ustaleniami prawomocnego wyroku skazującego pozwaną za popełnienie tego przestępstwa w zakresie zaistniałego u poszkodowanego obrażenia ciała w postaci skręcenia kręgosłupa. Fakt skręcenia stawu kolanowego prawego jako skutek przedmiotowego zdarzenia potwierdzają zeznania świadka K. C., które korespondują z dokumentacją medyczną z (...) w T. z dnia 9 kwietnia 2012 r. Powód wykazał zatem, że K. C. doznał po tym zdarzeniu zarówno urazu kręgosłupa i kolana. Sąd Rejonowy stwierdził, że orzeczenia komisji lekarskich MSW podlegają kontroli sądowej w myśl art. 12 ust. 3 ustawy z dnia 16 grudnia 1972 r. o odszkodowaniach przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą w Policji. Dlatego celem ustalenia stopnia trwałego uszczerbku na zdrowiu poszkodowanego dopuścił dowód z opinii biegłego lekarza z zakresu chirurgii urazowo-ortopedycznej i traumatologii narządu ruchu G. S. oraz dowód z opinii biegłego neurologa G. C.. Na podstawie tych opinii Sąd ustalił, że łączny trwały uszczerbek na zdrowiu poszkodowanego K. C. wynosi 6% i w związku z tym zasądził na rzecz powoda kwotę 4.080 złotych (6 x 680 zł) wraz z odsetkami ustawowymi przyznanymi w oparciu o art. 481 k.c. W końcowej części uzasadnienia Sąd uzasadnił rozstrzygnięcie o kosztach procesu i kosztach sądowych. (k. 269-272)

Apelację od powyższego wyroku wywiódł powód, zarzucając Sądowi Rejonowemu:

1. naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik sprawy:

- art. 11 k.p.c. poprzez nienadanie odpowiedniego znaczenia wyrokowi Sądu Rejonowego w Tarnobrzegu z dnia 17 stycznia 2013 roku, sygn. akt II K 951/12, ustalającego winę sprawcy, który uszkodził ciało funkcjonariusza Policji K. C.,

- art. 233 k.p.c. poprzez zastosowanie dowolnej oceny materiału dowodowego zebranego w sprawie, poprzez przyjęcie, że trwały uszczerbek na zdrowiu funkcjonariusza wyniósł 6%, a nie 9% tak, jak ustaliła Komisja Lekarska MSW, a także uznanie, że rozważenia wymagało, czy materiał dowodowy zaoferowany przez powoda umożliwił poczynienie ustaleń faktycznych, które potwierdzałyby twierdzenia zgłoszone w pozwie;

2. naruszenie prawa materialnego:

- art. 441 §3 k.c. poprzez błędną jego wykładnię, niewłaściwe zastosowanie i uznanie, iż Sąd nie jest bezwzględnie związany wysokością zgłoszonego roszczenia regresowego, lecz obowiązany jest czynić w każdym przypadku indywidualne ustalenia odnośnie zakresu odpowiedzialności odszkodowawczej sprawcy zdarzenia, w tym stopnia spowodowanego przez niego u poszkodowanego uszczerbku na zdrowiu w sytuacji, gdy powód ma zwrotne roszczenie do sprawcy, jeżeli wina została przypisana sprawcy, dlatego ustalanie przez Sąd kwoty objętej przedmiotowym postępowaniem regresowym nie jest uzasadnione;

- art. 12 ust. 3 ustawy z dnia 16 grudnia 1972 r. o odszkodowaniach przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą w Policji poprzez uznanie, iż orzeczenia komisji lekarskich MSW podlegają kontroli sądowej w sytuacji, gdy cytowany przepis takiej kontroli nie przewiduje;

- art. 113 ust 4 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych poprzez niewłaściwe jego zastosowanie i odstąpienie od obciążania pozwanej obowiązkiem uiszczania wydatków na opinie biegłych oraz opłaty od pozwu w sytuacji gdy nie zaistniał szczególnie uzasadniony przypadek.

Wskazując na powyższe, wniesiono o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uznanie powództwa w całości oraz o zasądzenie kosztów procesu za I i II instancje w pełnej wysokości według norm przepisanych, ewentualnie – o uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji. (k. 275-277)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja w części podlegającej merytorycznemu rozpoznaniu jest zasadna.

Sąd Rejonowy trafnie co do zasady przyjął, że stronie powodowej przysługuje na podstawie stosowanego w drodze analogii art. 441 §3 k.c. roszczenie regresowe w stosunku do pozwanej jako sprawcy czynu niedozwolonego stanowiącego źródło szkody w związku z wypłaceniem funkcjonariuszowi Policji świadczenia odszkodowawczego, przewidzianego w znajdującym zastosowanie w sprawie art. 5 nieobowiązującej już ustawy z dnia 16 grudnia 1972 roku o odszkodowaniach przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą w Policji (Dz. U. 1972 roku nr 53 poz. 345 ze zm.). Należało jednak zgodzić się z apelującym, że Sąd I instancji częściowo nieprawidłowo zastosował ten przepis, uznając, iż koniecznym jest ponowne ustalenie w toku niniejszego procesu, wysokości poniesionej szkody. Tymczasem szkoda jest tu określana odmiennie niż według reguł przewidzianych w kodeksie cywilnym, a w szczególności w art. 444 i n. k.c., gdyż ustala się ją ryczałtowo przy zastosowaniu kryteriów przewidzianych w art. 5 ww. ustawy. Regres, o którym mowa, nie jest roszczeniem zwrotnym sensu stricto, istniejącym między dłużnikami solidarnymi. Odpowiedzialność Skarbu Państwa wynika z ustawy przewidującej świadczenie z zabezpieczenia społecznego, a odpowiedzialność sprawcy szkody wypływa z ogólnych norm prawa cywilnego. Zatem jest to regres sensu largo, który wykazuje bardziej cechy odszkodowania na rzecz Skarbu Państwa, skoro nie ulega wątpliwości, że spowodowanie przez sprawcę uszkodzenia ciała funkcjonariusza, w wyniku czego nastąpił uszczerbek na zdrowiu, było przyczyną wypłaty jednorazowego odszkodowania, którego kwotą wyraża się uszczerbek (utrata aktywów) poniesiony przez Skarb Państwa. Działanie pozwanego oraz powstanie tego uszczerbku pozostają w adekwatnym związku przyczynowym, a tym samym świadczeniem dochodzonym i należnym w procesie regresowym jest właśnie równowartość wypłaconego jednorazowego odszkodowania. Taki pogląd został jednolicie wyrażony nie

tylko w powoływanej przez Sąd Rejonowy uchwale Sądu Najwyższego z dnia 27 marca 2008 roku, III CZP 13/08 (LEX nr 357245), ale również w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 4 kwietnia 2008 roku, sygn. akt I CSK 456/07 (LEX nr 393853) i w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 21 października 1997 roku, III CZP 34/97, (LEX nr 31690).

Tym samym w niniejszym postępowaniu Sąd Rejonowy, stosując przepis art. 441 §3 k.c., powinien był ustalić, czy świadczenie regresowe wynika z wypłaty przez stronę powodową na podstawie przepisów szczególnych odszkodowania za zawinione działania pozwanej stanowiące czyn niedozwolony (art. 415 k.c.), przyjmując wartość szkody jako równowartość wypłaconego już poszkodowanemu świadczenia. Niedopuszczalna była ponowna weryfikacja tej sumy, a z całą pewnością takiej podstawy prawnej nie stanowił powołany przez Sąd Rejonowy przepis art. 12 ust. 3 ustawy z dnia 16 grudnia 1972 roku o odszkodowaniach przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą w Policji. Regulacja ta przewiduje bowiem wyłącznie możliwość wniesienia odwołania przez zainteresowanego (poszkodowanego) od decyzji wydanej w przedmiocie jednorazowego odszkodowania przez właściwy organ resortu spraw wewnętrznych do sądu pracy i ubezpieczeń społecznych. Zatem podniesiony w apelacji zarzut naruszenia art. 233 k.p.c. był o tyle zasadny, że dowodem, na podstawie którego Sąd I instancji powinien był określić wartość szkody, były decyzje z dnia 29 sierpnia 2012 roku i z dnia 6 września 2012 roku, w których (...) Komendant Wojewódzki Policji w R. przyznał K. C. jednorazowe odszkodowanie w wysokości 6.120 zł. Natomiast dowody z opinii biegłych lekarzy dopuszczone i przeprowadzone w sprawie na okoliczność ustalenia stopnia uszczerbku na zdrowiu K. C. były zbędne i nieodpowiednie dla poczynienia ustaleń faktycznych, ponieważ w rozpoznawanej sprawie kwestia ta nie wymagała zasięgnięcia wiadomości specjalnych w rozumieniu art. 278 §1 k.p.c.

Sformułowany w apelacji zarzut naruszenia art. 11 k.p.c. poprzez „nienadanie odpowiedniego znaczenia wyrokowi Sądu Rejonowego w Tarnobrzegu z dnia 17 stycznia 2013 roku, sygn. akt II K 951/12, ustalającego winę sprawcy, który uszkodził ciało funkcjonariusza Policji K. C.” jest niezrozumiały. Sąd Rejonowy prawidłowo bowiem przyjął zgodnie z tym przepisem, że jest w niniejszej sprawie związany ustaleniami sądu karnego co do popełnienia przez M. K. zarzucanych jej przestępstw, stanowiących czyny opisane w tym wyroku.

Reasumując, należało uznać, że apelujący zasadnie domagał się przyznania dalszej kwoty 2.040 zł oprócz już zasądzonej przez Sąd I instancji sumy 4.080 zł, skoro świadczenie regresowe zgłoszone w wysokości 6.120 zł było w całości zasadne. Rozstrzygnięcie o odsetkach wydano w myśl art. 481 k.c., uwzględniając obowiązującą od dnia 1 stycznia 2016 roku zmianę brzmienia tego przepisu, który po tej dacie wprowadza pojęcie odsetek ustawowych za opóźnienie.

W konsekwencji, modyfikacji uległo rozstrzygnięcie o kosztach procesu za I instancję, ponieważ ostatecznie powód wygrał proces w całości, a zatem na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. należał mu się pełny zwrot tych należności, na które złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika procesowego w kwocie 1.200 zł według stawki z §6 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2013 roku poz. 490 ze zm.) w zw. z §21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 roku poz. 1804 ze zm.).

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 §1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok w pkt II. w całości i zasądził od M. K. na rzecz Skarbu Państwa – (...) Komendanta Wojewódzkiego Policji w R. kwotę 2.040 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 31 października 2013 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku i z dalszymi odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty oraz w pkt III w ten sposób, że kwotę 900 zł zastąpiono kwotą 1.200 zł (pkt I).

W oparciu o art. 373 k.p.c. w zw. z art. 370 k.p.c. apelacja została odrzucona w części zaskarżającej pkt IV. wyroku, ponieważ dotyczył on kosztów sądowych, a zatem należności Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Sandomierzu. Sąd Rejonowy postanowił nie obciążać nimi pozwanej. To rozstrzygnięcie w żaden sposób nie naruszało praw skarżącego.

Na podstawie art. 98§1 k.p.c. w zw. z art. 391§1 k.p.c. zasądzone od pozwanej na rzecz strony powodowej koszty postępowania apelacyjnego w wysokości 450 zł jako zwrot wynagrodzenia pełnomocnika procesowego według stawki

z §2 pkt 3 w zw. z §10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 roku poz. 1804 ze zm.). Prawidłowo określona wartość przedmiotu zaskarżenia to kwota 2.040 zł, a nie kwota 6.120 zł, jak to wskazano w apelacji.

Rozstrzygnięcie o kosztach sądowych za II. instancję wydane zostało przy zastosowaniu art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2016 roku poz. 623 ze zm.) w zw. z art. 98§1 k.p.c. poprzez nakazanie pobrania od pozwanej na rzecz Skarbu – Państwa – Sądu Rejonowego w Sandomierzu kwoty 102 zł tytułem nieuiszczonej opłaty od apelacji ($5\% \times 2.040$ zł).